

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ב

שם השיעור: נאום הנרדף על לא עוול בכפו

שם המרצה : אלחנן סמט – elsamet@gmail.com

נאום הנרדף על לא עוול בכפו' בסיפורת המקראית

השפעת הנאום על הרודף	איום על הרודף	הצעת תמורה לרדיפה	ציון העוול שברדיפה	מעשה הרדיפה או מטרתה	
אבימלך השיב לאברהם את שרי אשתו ונתן לו רכוש	"וְנָאֵם אֲבִימֶלֶךְ מְשִׁיב דַּע כְּרִמּוֹת תְּמֹות" (איום מחוץ לנאום)	---	---	לקיחת שרה אשת אברהם לאבימלך	1. נאום אברהם לפני אבימלך (בראשית כ', יא-יג).
אף שטוען שהכל שייך לו, מציע כריתת ברית	"וְרָאָה אֱלֹהִים וַיִּכַּח אֲמָשׁ" (רמז לאיום הי שקדם)	"וְעָתָה לֵכָה נְכַרְתָּה בְרִית אֲנִי וְאַתָּה" (תמורה מחוץ לנאום)	"מִמָּה פָּשְׁעֵי מִה חָטָאתִי כִּי דָלַקְתָּ אַחֲרָי" תיאור מישוש הכלים שלא כדן.	לקיחת כל אשר ליעקב – רכוש, נשים וילדים	2. נאום יעקב לפני לבן (בראשית ל"א, לו-מב).
"וְלֹא יָלַל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק"	---	"וְעָתָה יֹשֵׁב נָא עִבְדְּךָ תַּחַת הַפַּעַר עֶבֶד לַאֲדֹנָי" (איום מחוץ לנאום)	העוול שנעשה לאביו. (בלי התייחסות מפורשת לעוול שנעשה לבנימין)	הפיכת בנימין לעבד (ניהודה מייצג את הנפגע – האבא)	3. נאום יהודה לפני יוסף (בראשית מ"ד, יח-לד).
נאום תגובה בו מאשר ומקבל את דברי דוד	"וַיִּשְׁפֹּט ה' בֵּינֵי וּבֵינֶךָ וּבֵינֵי אֲנִי וּבֵינֵי אֲנִי" (תמורה מחוץ לנאום)	"וְעָתָה הִשְׁבֵּעָה לִּי... אִם תִּכְרִית אֶת זְרַעִי..." (תמורה מחוץ לנאום)	"וְאַתָּה צִדָּה אֶת נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ" אף שדוד אינו דורש רעת שאול	רדיפה במטרת הריגה	4. נאום דוד לפני שאול (1) (שמו"א כ"ד, ט-טו).
"כִּירוֹדָה טַעַמְךָ... אֲשֶׁר כָּלַתְנִי... מִבּוֹא בְּדָמַי וְהִשָּׁע בְּדִי לִי"	"וְלֹא תִהְיֶה זֹאת לְךָ לְפִוְקָה וּלְמַכְשׁוֹל לֵב לַאֲדֹנָי" - כשדוד יהיה מלך	"וְעָתָה הִבְרַחְהָ הֲזֹאת אֲשֶׁר הִבִּיא שְׁכַחְתָּךְ לַאֲדֹנָי" (תמורה מחוץ לנאום)	"מִבּוֹא בְּדָמַי וְהִשָּׁע בְּדִי לִי"	רדיפה במטרת הריגה	5. נאום אביגיל לפני דוד (שמו"א כ"ה, כד-לא).
שוב מאשר ומקבל את דברי דוד	"אֵל יִפֹּל דָּמִי אֲרָצָה מִנְּדָבְרֵי ה'... וְהִי יֹשִׁיב לֵאמֹר"	---	"לָמָּה זֶה אֲדֹנָי רִדְךָ אַחֲרַי עִבְדְּךָ כִּי מִה עָשִׂיתִי וְמִה בְּנִדְי רָעָה"	רדיפה במטרת הריגה	6. נאום דוד לפני שאול (2) (שמו"א כ"ו, יח-כ).
כישלון – תמר נאנסה	"וְאַתָּה תִּהְיֶה כְּאֶחָד הַנְּבָלִים בְּיִשְׂרָאֵל"	"וְעָתָה דַּבֵּר נָא אֵל הַמֶּלֶךְ כִּי לֹא מִנְּעִנֵי מִמֶּנִּי" (תמורה מחוץ לנאום)	"אֵל אֲחִי אֵל תִּעַנְנִי... אֵל תַּעֲשֶׂה אֶת הַנְּבָלָה הַזֹּאת"	רדיפה על מנת לאנוס אישה	7. נאום תמר לפני אמנון (שמו"ב י"ג, יב-יג).
"חִי ה'... אֲשֶׁר עִמְדָתִי לְפָנָיו כִּי הָיוּ אֲרָאָה אֱלֹהִי"	---	---	"וְעָתָה אַתָּה אָמַר לְךָ אָמַר לַאֲדֹנָי הִנֵּה אֱלֹהֵי וְהִרְגֵנִי תִיאֹר צִדְקָתוֹ שֶׁל עֹבְדֵיהוּ בְּפִי"	גרימת הריגה – הרודף יגרום לכך בעקיפין	8. נאום עובדיה אשר על הבית לפני אליהו (מל"א י"ח, ט-יז).
"אֵין לֵאמֹר הַזֶּה מִשְׁפַּט מוֹת כִּי בָשָׂם ה' אֶל-לֵהִינֵנו דַּבֵּר אֱלֹהֵינוּ"	"כִּי דָם נָקִי אַתֶּם נֹתְנִים עָלֵיכֶם וְאֵל הָעִיר הַזֹּאת וְאֵל יִשְׁבְּיָהּ" (תמורה מחוץ לנאום)	"וְעָתָה הִיטִיבוּ דְרָכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם... וְאֵל הָעִיר וְהַמַּקְדָּשׁ יִנְצִלוּ"	"אֵף דָּעַ תִּדְעוּ כִּי אִם מִמְתִּים אַתֶּם אֲתֵי כִּי דָם נָקִי אַתֶּם נֹתְנִים עָלֵיכֶם וְאֵל הָעִיר הַזֹּאת וְאֵל יִשְׁבְּיָהּ"	רדיפה במטרת הריגה	9. נאום ירמיהו לפני שופטיו (ירמיהו כ"ו, יב-טו).
"וַיִּצְוֶה הַמֶּלֶךְ צְדָקִיהוּ וַיִּפְקְדוּ אֶת יְרֵמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמְּסֻרָה" – שיפור תנאי מאסרו	---	---	"מִמָּה חָטָאתִי... כִּי נִתְתָּם אוֹתֵי אֵל בֵּית הַכְּלָא"	שילת חירות שיכולה להגיע לידי מוות	10. נאום ירמיהו לפני צדקיהו (ירמיהו ל"א, יח-כ).

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ב

שם השיעור: נאום הנרדף על לא עוול בכפו

שם המרצה אלחנן סמט – elsamet@gmail.com

נאום ירמיהו – ירמיהו כ"ו, יב-כא

מבנה הנאום

(יב) ויאמר ירמיהו אל כל השָׁרִים וְאֶל כָּל הָעָם לֵאמֹר:

א. א. (יב) ה' שלחני להנבא

אל הבית הזה ואל העיר הזאת

את כל הדברים אשר שמעתם.

ב. (יג) ועתה היטיבו דרכיכם ומעלליכם

ושמעו בקול ה' אלהיכם,

וינחם ה' אל הרעה אשר דבר עליכם

(יד) וְאֲנִי הֲנִי בְיַדְכֶם עָשׂוּ לִי כָּטוֹב וּכְיֶשֶׁר בְּעֵינֵיכֶם.

ב. ב.1. (טו) אך ידע תדעו:

כי אם ממתים אתם אתי

כי דם נקי אתם נתנים עליכם

וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת וְאֶל יֹשְׁבֵיהָ.

א.1. (טו) כי באמת שלחני ה' עליכם

לדבר באזניכם

את כל הדברים האלה.

נאום תמר – שמואל ב י"ג,יא-יד

יא... ויחזק בה ויאמר לה בואי שכבי עמי אחותי. יב ותאמר לו:

אל אחי אל תענני

כי לא יעשה כן בישראל

אל תעשה את הנבלה הזאת.

יג וְאֲנִי אָנֹכִי אוֹלִיךְ אֶת חַרְפְּתִי

וְאֵתָה תִּהְיֶה כְּאֶחָד הַנְּבָלִים בְּיִשְׂרָאֵל

וְעַתָּה דַּבֵּר נָא אֶל הַמֶּלֶךְ

כי לא ימנעני ממך

יב וְלֹא אָבָה לְשָׁמֹעַ בְּקוֹלָהּ וַיַּחֲזֹק מִמֶּנָּה וַיַּעֲנֶה וַיִּשְׁכַּב אֶתָּה.